
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מושג הפטריוטיות במחשבה המדינית - 56755

תאריך עדכון אחרון 08-10-2016

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: מדע המדינה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר יפתח אלעזר

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: yiftah.elazar@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: ימי ב' 14:30-15:30 חדר 4316 (מדעי החברה)

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

בסמינר זה ננסה לברר: מהי פטריוטיות? האם היא חובה מוסרית או מידה טובה, כפי שטוענים אחדים, או שמא היא טעות מוסרית, כפי שטוענים אחרים? ואם פטריוטיות אינה טעות, באילו מובנים ונסיבות היא ראויה ורצויה?

בחלק הראשון של הסמינר נחקור את מושג הפטריוטיות כפי שהוא עולה מתוך העידן הקלאסי והמחשבה ההומניסטית של תקופת הרנסאנס. נדון בנאמנות לרפובליקה, למקום ההולדת ולאנושות, במשמעותה של מצוינות אזרחית ובחינוך לאזרחות, בקשר בין פטריוטיות לטובת הכלל, להקרבה, למלחמה ולג'נדר.

בחלק השני נבחן את מושג הפטריוטיות בעידן הנאורות, שבו הפך נושא לויכוחים מלאי-להט. נדון במתח שהעסיק את הוגי התקופה בין האידיאל הקלאסי של אזרחות טובה לבין כלכלת שוק וחיי שפע, מגוון חברתי ושאיפה לשלום.

בחלק השלישי של הסמינר נדון בפטריוטיות בעידן הלאומיות והפוסט-לאומיות. נדון במקומה של האומה בחיים הפוליטיים והמוסריים, ביחס בין לאומיות, קוסמופוליטיות ופטריוטיות מקומית, בהצדקה המוסרית של נאמנות לקבוצה מסוימת, במעמדם של חסרי מולדת ובזכות למולדת, בסימון אויבים-חיצוניים ופנימיים, בשאלה האם ובאילו נסיבות ביקורת פוליטית וחברתית תהיה פטריוטית או בלתי פטריוטית, ועוד.

בחלק הרביעי נדון בביקורת על השיח הפטריוטי. נשאל האם פטריוטיות היא טעות פסיכולוגית ומוסרית, האם צריך לחנך לאהבת האדם במקום לחנך לאהבת המולדת, ואיזה תפקיד ממלא שיח פטריוטי בחברה שסועה כמו החברה הישראלית.

מטרות הקורס:

לבחון באופן ביקורתי את מושג הפטריוטיות בשילוב של מתודות היסטוריות ואנליטיות ללמוד טקסטים יסודיים בתולדות המחשבה המדינית ובתיאוריה פוליטית עכשווית

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

לקרוא באופן ביקורתי טקסטים בתולדות המחשבה המדינית ובתיאוריה פוליטית עכשווית
לנתח מושגים וטיעונים בכלים אנליטיים
לבחון מושגים וטיעונים בהקשרים היסטוריים ואידיאולוגיים
להגדיר שאלות מחקר ולבנות טיעון במחשבה מדינית

דרישות נוכחות (%) :

85

שיטת ההוראה בקורס: חובת קריאה והכנה לשיעור בבית, דיון בכיתה, מצגות תלמידים בכיתה

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

מהי מולדת? מקום הולדת, רפובליקה וקוסמוס
מהי מצוינות אזרחית?
פטריוטיות קלאסית והחברה המסחרית המודרנית
פטריוטיות והרצון הכללי
הפטריוט כמשקיף חסר-פניות
הפטריוט כמתקן חברתי
זכויות נשים ופטריוטיות
פטריוטיות וקוסמופוליטיות
פטריוטיות ולאומיות
פטריוטיות מקומית
האויב הפוליטי, החיצוני והפנימי
חסרי המולדת
האתיקה של נאמנות לקבוצה
פטריוטיות חוקתית
פטריוטיות כטעות פסיכולוגית ומוסרית
פטריוטיות בחברה שסועה
בין ביקורת לבגידה

חומר חובה לקריאה:

Cicero, *On the Laws*

קיקרו, על החובות

כסנופון, מדינת הספרטנים

מקיאווולי, הנסיך

מקיאווולי, דיונים

מונטסקייה, על רוח החוקים

Rousseau, *A Discourse on Political Economy*

רוסו, האמנה החברתית

Adam Smith, *The Theory of Moral Sentiments*

Richard Price, *A Discourse on the Love of Our Country*

מרי וולסטונקרפט, הגנה על זכויות האשה

עמנואל קאנט, על השלום הנצחי

Johann Gottlieb Fichte, *Addresses to the German Nation*

Giuseppe Mazzini, *Three Essays on Cosmopolitan Ideals and National Sentiment*

אלקסיס דה-טוקוויל, הדמוקרטיה באמריקה

Carl Schmitt, *The Concept of the Political*

חנה ארנדט, שקיעתה של מדינת האומה וקץ זכויות האדם

Alasdair MacIntyre, *Is Patriotism a Virtue?*

Robert E. Goodin, *What is So Special About Our Fellow Countrymen?*

Jürgen Habermas, *Citizenship and National Identity*

Maurizio Viroli, *For Love of Country*

George Kateb, *Is Patriotism a Mistake?*

Martha C. Nussbaum, *Patriotism and Cosmopolitanism*

אמל ג'מאל, בין מולדת, עם ומדינה: פטריוטיותם בקרב המיעוט הפלסטיני בישראל

חומר לקריאה נוספת:

Mary Dietz, "Patriotism," in Terence Ball, James Farr, and Russell L. Hanson (eds),
Political Innovation and Conceptual Change (1989)
Maurizio Viroli, For Love of Country: An Essay on Patriotism and Nationalism (1996)
Igor Primoratz (ed.), Patriotism (Humanity Books, 2002)
Martha Nussbaum (ed.), For Love of Country
אבנר בן-עמוס ודניאל בר-טל (עורכים), פטריטיזם: אוהבים אותך מולדת (קו אדום, הוצאת הקיבוץ
המאוחד, 2004)

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 50 %
השתתפות 0 %
הגשת עבודה 0 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 50 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

הפרטים בשנתון ובסילבוס נתונים לשינויים.

דרישות:

נוכחות והשתתפות. מותר להחסיר עד ארבע פגישות בשנה ללא אישור או פגיעה בציון.

מצגות. כל תלמיד/ה ת/יצג טקסט משני אחד בכיתה ות/יגיש סיכום כתוב של המצגת (2-4 עמודים) לפי
הנחיות שיימסרו. תרומה לציון הקורס: 50%.

סטודנטים הלומדים קורס זה כשיעור רגיל:

בחינת בית. תרומה לציון הקורס: 50%.

סטודנטים הלומדים קורס זה כסמינר:

הצעת מחקר (3-4 עמודים). תרומה לציון הקורס: 50%.

עבודת סמינר (25-30 עמודים). מועד הגשה: 30 בספטמבר 2017. תרומה לציון הנפרד הניתן
לעבודת הסמינר: 100%.